

Bir Iğdır Efsanesi: Melekli Şahmaran Tepesi

" Iğdır merkeze 5 km uzaklıkta İran, Nahçıvan, Ermenistan, yolu üzerinde bulunan bu tepe tarihi açıdan oldukça önem arz etmektedir. "

Yöre halkı tarafından anlatılan efsanelere göre yılanların şahı ŞAHMARAN' ın yöre halkından olan Atebyle yaşadığı aşk bu tepede geçmiştir, ayrıca tepenin altında uçsuz bir mağara bulunmaktadır Şahmeranın yaşadığına inanılan tepe altındaki mağara 2002 yılında yüzeysel olarak üstü kapatılarak doldurulmuştur. Melekli belediyesi ve Iğdır Akut kulübü tarafından çevre düzenlemesi ve tepe üzerine Şahmeranın heykeli yapıldığı taktirde Iğdır'ın en önemli tarihi, turistik ve mesire alanlarından biri olacaktır. Tepe üzerinde yapılması planlanan sosyal tesisler sayesinde yakında açılacak olan sınır kapılarıyla birlikte ülkemize gelen yabancı turistler içinde önemli bir cazibe merkezi haline gelecektir.

HALK HİKAYELERİ:

Melekli kasabasında asırlardan beri Şahmaran yani ayak kısmı yılan ve üst tarafı insan olan bir varlıktan bahsedilir durulur.peki Meleklide şahmaran efsanesi hakkında bilgiler nelerdir. Şahmaran Farsça bir kelime ve yılanların şahı anlamındaki Şah-ı Maran'dan geliyor. Şahmaran figürü bir yılan, bir ejderhadır. Baş kısmı insan olan, yılanla insanın birleşmesinden meydana gelmiş doğa üstü bir yaratıktır. Yılan figürleri genelde kötülük ya da uğursuzlukla ilişkilendirilirse de insan başlı Şahmaran, doğurganlık, bereket ve bilgeliği sembolize etmiştir. Eskilerden beri Melekli ve Iğdır civarında uğur getirmesi için Şahmaran'ın resimleri kadınlar tarafından odaların duvarlarına asılırdı. Pek çok farklı versiyonda Şahmaran hikayesi bulunmaktadır ama bunlar genelde birbirlerinin benzeri olup, yer ve kişiler değişikliğe uğramaktadır.

MELEKLİDE ANLATILAN ŞAHMARAN HİKAYESİNİN ÖZETİ:

Yöre halkının inanışına göre, yılanların şahı Şahmaran, ve bütün yılanlar Iğdırın Melekli Kasabası Kültepe Deliktaş mevkinde yaşamış. Hükümdarları Şahmaran ise gözleri kilometrelerce uzağı görebilen, üstün niteliklere sahip bir yaratıkmış. Söylenceye göre Bir gün Atabey adlı bir genç arkadaşlarıyla Şahmaran tepe etrafında yürürken bir kuyuya düşmüş kuyuda yaşayan yılanlar Atabeyi hemen alırlar kuyunun dibinde bulunan Şahmarana götürürler, Şahmaran Atabeyle biraz konuştuktan sonra yılanlara onu öldürmesini emreder fakat Atabeyin çok yakışıklı olduğunu hisseden ve yılanlara karşı cesurca direnişini gören Şahmaran Atabeyi affeder fakat ebedi olarak kuyuda onunla yaşaması ister, gel zaman git zaman

Atabey kuyuda yaşamaktan sıkılmaya başlar ve Şahmarandan onu serbest bırakmasını ister Şahmaran ise bunu asla kabul etmez çünkü Atabeyi serbest bıraktığı anda insanoğlunun burayı bulacağını ve onlara zarar vereceğinin bilincindedir, gün geçtikçe Atabeyin güzelliğinin bozulduğunu ve serbest bırakılması için yalvarışlarını gören Şahmaran artık dayanamayıp deliler gibi aşık olduğu Atabeyi serbest bırakmaya karar verir ve bırakır. Atabey ise bu kuyunun sırrını ve burada gördüklerini hiç kimseye söylemeyeceğine dair söz verir ve kuyudan ayrılır, bu arada dönemin padişahı amansız bir hastalığa yakalanmıştır ve onu bu hastalıktan kurtarmanın tek yolu yılanların şahı şahmaranın etinin suyunu kaynatıp içmekten geçermiş, baş Vezir ise padişahın hastalığına en çok sevinenlerden biriymiş, çünkü onunda en büyük arzusu Şahmaran'ı bulmakmış. Şahmaran'ı bulup onun etinin suyunu içerek bilgiye kavuşmak ve böylece saraydaki hakimiyeti eline geçirmekmiş, padişahın baş veziri Atabeyin Şahmarandan haberdar olduğunun hissediyormuş, bu yüzden baş vezir Şahmaran'ı bulmak için padişahı hemen izin istemiş padişah ise amansız hastalıktan kurtulup eski gücüne kavuşmak için hemen baş vezirine yetki vermiş, baş vezir ise Atabeyi gidip evinden aldırılmış ve haftalarca işkence yaptırarak Şahmaran'ın yerini söylemesini istemiş, Atabey ise konuşmamakta ısrarlı olunca vezir demiş ki bak Atabey biz Şahmaranı istemiyoruz padişahımız amansız bir hastalığa yakalanmış bu hastalıktan kurtulmanın tek yolu bir bitkide saklıymış var git ona söyle o bitkinin hangi bitki olduğunu desin bize Atabeyde buna inanmış ve tutmuş kuyunun yolunu Kuyunun yanına vardığında, vezirin askerleri yakalamışlar Atabeyi Meğer Atabey takip altındaymış. Atabeyi alarak Sarayda bekletmişler. Beklerken ölüp ölüp dirilmiş. Ama son pişmanlık fayda etmezmiş. Şahmaran'ı altın bir tepside getirmişler. Baş gururlu ve dimdikmiş Şahmaran'ın. Atabeyden başka kimseye bakmıyormuş. Gözleri sadece ve sadece ona kilitliymiş. Bir süre sessizlik olmuş. Ve sonra Şahmaran dile gelmiş... -"Ben sana bu topraklarda Aşk ölümüdür demiştim. Ve zayıf olan ölümü hak eder. Benim zayıflığım sana aşık olmamdır maalesef. Sen bana, ben de yılanlara ihanet etmiş oldum böylece. Başımın suyu zehirlidir. Bilgi kuyruğumdadır. Ceza istiyorsan zehirimi iç." Demiş Atabey'e Bu sözlerden sonra Şahmaran oracıkta kesilmiş. İki ayrı kazan kaynamış. Zehir kazanı ve bilgi kazanı. Vezir Şahmaran'ın sözlerini dinleyerek kuyruk suyunu dikmiş başına. Atabey ise ölümden başka bir şey düşünmeden zehir dolu tası içmiş. Vezir, hemen yıkılmış, vücudunun her yerinden kanlar fışkırmaya başlamış. Atabey, içindeki yangının azar azar söndüğünü hissetmiş ve yavaşça çıkmış gitmiş saraydan. O günden beridir, o topraklarda, yoksul halkın arasında bir lokman hekim olarak almış yürümüş Şahmaran...

IĞDIR AKUD KÜLTÜR ARAŞTIRMA EKİBİ